

Kuishi Pamoja Sisi kwa Sisi

SABATO MCHANA

Somo la Juma Hili: Kol. 3:18-4:6; Efe. 5:22-25, 33; Mit. 22:6, 15; 1 Pet. 2:16; 1 Thes. 5:17.

Fungu la Kukariri: “Maneno yenu yawe na neema siku zote, yakikolea munyu, mpage kujuu jinsi iwapasavyo kumjibu kila mtu” (Wakolosai 4:6).

Watu wanapoishi na kufanya kazi kwa ukaribu, wanakutana na changamoto mbalimbali. Tofauti za maoni zinaweza kusababisha mivutano; mabishano yanaweza kutokea. Kadiri uhusiano unavyokuwa wa karibu zaidi, ndivyo inavyokuwa muhimu zaidi kwa kila mtu katika uhusiano huo kupatana.

Uhusiano wa karibu, bila shaka, ni wa ndani ya familia. Nyumba wakati mwingine inaitwa “wabia/washirika wa familia.” Ni njia ya kuvutia ya kuelezea jinsi nyumba inavyofanya kazi. Kuna mifanano ya wazi kati ya kuendesha biashara na kuendesha kaya. Kunapaswa kuwa na makubaliano ya jumla juu ya maadili, malengo na makusudi. Kila mtu anapaswa kuelewana na mwenzake na kufanya sehemu yake vizuri ili mambo yaende kwa urahisi. Kanuni zilezile zinatumika kwa kanisa, ambalo kimsingi ni familia kubwa.

Katika kifungu chetu cha juma hili, Paulo anatoa baadhi ya kanuni muhimu za jinsi familia ya Kikristo inavyofanya kazi vyema zaidi. Kwa sababu nyumba ya Kikristo inapaswa kutawaliwa na kanuni za kibiblia, ni lazima ifanye kazi kwa namna tofauti na ile ya kaya ya Kirumi. Paulo pia anatoa kanuni zingine muhimu zenye manufaa kwa aina mbalimbali za uhusiano wa kijamii, ndani na nje ya nyumbani.

*Jifunze somo la juma hili kwa maandalizi ya Sabato ya Machi 21.

Waume na Wake

Seti kadhaa za maagizo kwa nyumba za Kikristo zimejumuishwa katika Agano Jipy (tazama Efe. 5:21–6:9, Kol. 3:18–4:1, Tito 2:1–10, 1 Pet. 2:18–3:7). Hususan, huu “mfumo wa kanuni na taratibu katika kaya,” kama unavyoitwa, si mfumo wa ngazi za madaraka kabisa lakini zinajumuisha vipengele vinavyofanya uhusiano kuwa wa kutendeana/kukubaliana na kuadilishana/kurekebisha maadili.

Soma Wakolosai 3:18, 19. Unaona ulingano/usawa gani? Ni ushauri gani wa ziada ambao Paulo anatoa katika Waefeso 5:22–25, 33?

Baadhi ya wanaume wanankuu, “Enyi wake, watini waume zenu” (Kol. 3:18), na kukomea hapo, lakini ona sharti muhimu Paulo analoongeza: “kama ipendezavyo katika Bwana.” Hakuna mahali popote ambapo Agano Jipy linafundisha kwamba wanawake wanapaswa kuwatii wanaume wote; wala kwamba wake ni wa kutumikia au kutiishwa; wala kwamba watii kila haja au matakwa ya waume zao bila kufikiri. Hoja ya Paulo ni kwamba uaminifu wa mke kwanza unapaswa kuwa kwa Bwana ndipo unafuata kwa mumewe. Nafsi ya mke haipaswi kumezw na mume wake, wala mume hawezi kutenda kama dhamiri ya mke.

Upendo wa Kristo kwa kanisa katika kujitaa kwa ajili yake unaelezea jinsi waume wanavyopaswa kuwapenda wake zao (Efe. 5:25). Watakuwa waaminifu bila kujali gharama. Watafanya maamuzi ambayo ni kwa maslahi/manufaa ya mke, ingawa kwa kawaada maslahi haya yanapaswa kufungamana. Upendo kama huu unafanya iwe rahisi kwa mke kutii amri ya Mungu ya kumheshimu mume wake (Efe. 5:33).

Ndoa ya Kikristo yenye hali njema ina sifa ya maafkiano—kushauriana, kutafakari mambo pamoja na kufanya maamuzi kama wanandoa. Nyakati zingine, mnapofanya maamuzi ambayo yana athari kubwa kwa familia nzima, inafaa kuwajumuisha watoto katika mazungumzo haya, lakini kamwe wazazi hawapaswi kugombana mbele yao. Baada ya mchakato kama huo, ikiwa mume na mke wanashindwa kuafkiana, njia ya kibiblia ya kupata amani ni mke kukubali maoni ya mume wake, ilimradi hayakiuki Neno la Mungu. Kwa njia hiyo hiyo, wanaume wengi, ikiwa si wote, wanaweza kukumbuka nyakati ambazo walifurahi kwamba waliwasikiliza wake zao na kuchukua ushauri wao. Kadiri mume na mke wanavyofanya kazi pamoja wakiwa timu, ndivyo ndoa itakavyokuwa yenye furaha.

Tunavezaje kuepuka kufanya kile ambacho, kwa kusikitisha, kimefanywa katika historia yote: kuchukua kanuni nzuri zilizoelezewa katika maandiko haya na kuzigeuza kuwa kitu kiovu?

Wazazi na Watoto

Watoto wanayo nafasi muhimu kama sehemu ya washirika wa familia. Wanahitaji kujua wanapendwa na kuthaminiwa kama wanafamilia na raia wa ufalme wa mbinguni. Ibada ya familia ni muhimu, sahili lakini ya kila siku, asubuhi na jioni. Katika umri mdogo, watoto wanaweza kuanza kusaidia kufanya usafi na majukumu mengine. Lililo muhimu zaidi, wanapaswa kutii amri ya Paulo: "Watiini wazazi wenu katika mambo yote, maana jambo hili lapendeza katika Bwana" (*Kol. 3:20*).

Soma vifungu vifuatavyo. Ni kanuni zipi zinatolewa kwa ajili ya malezi ya watoto?

1. Mit. 22:6, 15 _____
2. Mt. 19:14 _____
3. Kum. 6:6, 7 _____
4. Mit. 1:8, 9 _____

Wakifundishwa inavyotakiwa kwa ajili ya Bwana, kwa maadili na mfano, watoto watakuwa baraka kwa familia, kanisa, na zaidi. Maagizo ya Paulo kwa wazazi, kama yalivyo maagizo yake kwa waume na wake, yana usawa na ni ya wawili: "Nanyi akina baba, msiwachokoze watoto wenu, wasije wakakata tamaa" (*Kol. 3:21*). Jinsi wazazi, hasa baba, wanavyohusiana na kuwarudi watoto huathiri sana malezi yao ya kiroho.

Uchunguzi unaonesha pia, kwamba wazazi wote wawili wanapokwenda kanisani, asilimia kubwa zaidi ya watoto wanabakia kuwa waenda kanisani, tofauti na ikiwa mzazi mmoja tu ndiye anenda. Jambo la kushangaza zaidi, kuhudhuria kwa baba kanisani mara kwa mara, hata zaidi ya mama, kunamaanisha idadi kubwa ya watoto watabaki kanisani wakiwa watu wazima. Wajibu wa baba, basi, katika malezi ya kiroho ya watoto wake, hauwezi kupuuzwa. Ni muhimu kiasi gani kwamba akina baba watimize wajibu wao kwa makini.

Hata hivyo, Si akina baba wote, wamekuwa (kusema kwa upole) mifano ya kuigwa kwa watoto wao. Kumjua Mungu kama Baba yetu kunawezaje kusaidia kuleta uponyaji unapohitajika, hasa wakati baba wa duniani wamesababisha madhara mkubwa?

Uhusiano wa Kikazi

Soma Wakolosai 3:22–25 na Wakolosai 4:1. Ni maagizo gani yanatolewa kwa watumwa? Kuna kanuni gani hapa kwa ajili ya uhusiano wa kazi kwa ujumla?

Watu leo nyakati fulani wanarejelea utumwa katika Biblia ili kutoa hoja kwamba mafundisho fulani ya Biblia yalifaa tu kwa wakati uliopita, kama si kutilia shaka Maandiko yote. Lakini, cha kushangaza, hili halizingatii kabisa miktadha ya kihistoria ndani ya Israeli ya Agano la Kale na kanisa la Agano Jipya. Wanadamu wameumbwa kwa mfano wa Mungu na, kama viumbwe wote wa Mungu wenyewe akili, wamekusudiwa kuwa uhuru. Sheria za Musa ziliwakataza Waisraeli kuwa watumwa wa kudumu (*Kum. 15:12*) na kuweka masharti miaka sita kuwa muda wa mwisho wa utumishi wa kulipa deni la kifedha (*Kut. 21:2–6, Law. 25:39–43*). Utumwa katika Biblia, hata kama unachukiza kwa uelewa wetu wa kisasa, kwa kawaida haukuwa kama desturi ya kuchukiza ya utumwa ambayo imeonekana katika ulimwengu wa Magharibi, ambaao ulikuwa baa na uhalifu wa kutisha dhidi ya binadamu.

Katika nyakati za Agano Jipya, kanisa lilipaswa kufanya kazi ndani ya mfumo wa sheria ya Kirumi, ambayo iliruhusu kumiliki watumwa, “Lakini, tofauti na aina za utumwa wa kisasa, sheria ya Kirumi iliwapa watumwa haki na fursa nyingi, na kujaribu kupindua desturi hiyo kungeweza kutishia maendeleo ya injili.” —Clinton Wahlen, “Culture, Hermeneutics, and Scripture: Discerning What Is Universal,” in Frank M. Hasel, ed., *Biblical Hermeneutics: An Adventist Approach* (Silver Spring, MD: Biblical Research Institute/Review and Herald Academic, 2020), uk. 166.

Kwa kweli, ndani ya kanisa, tofauti na ndani ya Dola ya Kirumi kwa ujumla zaidi, wajibu wa kwanza wa mtumwa ulikuwa kwa Bwana. Na mabwana zao waliagizwa kuwatendea kwa haki, “mkijua ya kuwa ninyi nanyi mna Bwana mbinguni” (*Kol. 4:1*). Zaidi ya hayo, Paulo alimwagiza Filemoni asimtendee Onesimo tena kama mtumwa wake bali kama ndugu yake (*Flm. 16*). Kweli, katika Agano la Kale na Jipya, waumini wanaitwa watumwa (au watumishi) wa Mungu (*tazama, kwa mfano, Zab. 34:22, Lk. 17:10, 1 Pet. 2:16*).

Hata kama hatupendi mazingira ya kitamaduni ambamo baadhi ya maandiko ya Biblia yaliandikwa, bado ni lazima tukubali mamlaka ya kifungu chenyewe. Vinginevyo, tumejiweka sisi wenyewe na utamaduni wetu juu ya Maandiko. Chaguo bora ni kuangalia kila kitu Biblia inachosema kuhusu mada fulani kabla ya kufikia hitimisho kuhusu kile Biblia inachotuambia kuihusu.

Fikiria jinsi ambavyo kifungu hiki kungeweza kutumika katika uhusiano wako kazini. Kanuni zake zinaweza kuwa na msaada gani kwako kama bosí au mwajiriwa?

Kuombeana

Soma Wakolosai 4:2–4. Unapata kanuni gani za maombi katika haya hizi? Ni mambo gani ambayo Paulo anayaomba?

Baadhi ya maneno muhimu tunayoweza kumwambia mtu ambaye anapambana na masuala ya aina mbalimbali, iwe ya familia, afya, fedha, au jambo lingine ni “Ninakuombea.” Hii ni njia iliyochaguliwa ya mbinguni ya kuunganishwa na kuchangamana. “Ni sehemu ya mpango wa Mungu kutupatia, kama jibu kwa ombi la imani, kile ambacho asingetupatia ikiwa tusingemwomba.”—Ellen G. White, *Pambano Kuu*, uk. 432.

Ona maelezo yenyewe matokeo ya maombi ambayo Paulo anatumia: “Dumuni” (au vumilia), “sana,” “kukesha,” na “shukrani”—kuashiria kwamba hii ni sala ya imani (*Kol. 4:2*); Anatuambia tuombe “kila wakati” (*Efe. 6:18*) na “bila kukoma” (*1 The. 5:17*). Cha kushangaza zaidi, ingawa “hatujui kuomba jinsi itupasavyo... Roho mwenyewe hutuombe kwa kuugua kusikoweza kutamkwa” (*Rum. 8:26*).

Soma tena Wakolosai 4:3. Ni upi “mlango kwa lile neno” ambao Mungu anaweza kukufungulia ili kushiriki imani yako?

Jambo la maana, ni kwamba Paulo aliomba pia ili apate maneno yanayofaa ya kusema. Nyakati zingine, tunaposoma nyaraka zake au hotuba zake katika kitabu cha Matendo ya Mitume, tunadhani kwamba mtume huyu daima alikuwa mwenye umbuji, asiye na shaka lolote kuhusu kile alichopaswa kusema. Lakini hapa anaomba ombi ili aweze kutangaza ujumbe “niidhiihirishe” (*Kol. 4:4*). Pia anatumia neno la Kiyunani la maana sana (*dei*) katika kirai cha mwisho cha aya, kinachowenza kutafsiriwa “kama inipasavyo kunena,” akioneshaa haja ya kiungu ya kazi ya kutangaza injili. Alitambua umuhimu wa kuwasilisha ujumbe kwa watu wa ngazi za juu zaidi za serikali ya Kirumi, ikiwa ni pamoja na nyumba ya Kaisari.

“Si lazima kila wakati kupiga magoti ili kuomba. Jenga tabia ya kuzungumza na Mwokozi ukiwa peke yako, unapotembea, na unaposhughulika na kazi yako ya kila siku. Hebu moyo uinuliwe daima katika ombi la kimya kwa ajili ya kupata msaada, nuru, nguvu na maarifa. Hebu kila pumzi iwe sala.”—Ellen G. White, *The Ministry of Healing*, uk. 510, 511.

Kuenenda kwa Hekima

Ni ukweli gani muhimu zaidi ambao sisi, kama Wakristo, tunaweza kuujua? Bila shaka, ni kwamba Yesu Kristo alikufa kwa ajili ya dhambi zetu na kwamba, kwa njia ya imani Kwake, tunaweza kupata uzima wa milele. Huu ni ukweli ambao tusingeweza kuuelewa wenyewe. Badala yake, ilikuwa ukweli ambao ilipaswa tuambiwe, au kufunuliwa kwetu. Na umefunuliwa kwetu—katika Neno la Mungu.

Kuna ukweli, maarifa na hekima nyingi ambavyo tusingeweza kujuua kama si kile Mungu alichotufunulia katika Neno Lake. Lakini maarifa haya na hekima hatukupewa sisi kama ujuzi tu, kama kitu cha kujuua tu. Badala yake, tunapaswa kudhahirisha katika maisha yetu wenyewe ukweli huu, maarifa haya na hekima hii.

Soma Wakolosai 4:5, 6. Ni katika hali gani Paulo anaeleza kwamba tunahitaji hasa “kutembea kwa hekima”? Kwa nini inaweza kuwa hivyo?

Cha kusikitisha, kama Wakristo, wakati mwingine sisi si Wakristo kabisa! Na, kama Paulo alivyooonesha (akinukuu Isaya 52:5), Israeli pia ilikuwa kikwazo kwa wasioamini: “Kwa maana jina la Mungu latukanwa katika Mataifa kwa ajili yenu” (*Rum. 2:24*). Jinsi tunavyowatendea wengine, hasa wale wasio wa imani yetu, ni muhimu sana (*tazama Tito 2:5, 2 Pet. 2:2*). Nyumba ya Kikristo, mkusanyiko wa vijana kwa ajili ya maombi badala ya kufanya fitina, wema sahili, na roho tulivu, ya subira hushuhudia sana kwa wale wanaotazama ili kuona kama dai letu ni la kweli au la.

Katika Wakolosai 4:6, Paulo anakazia hasa maneno tunayosema: “Maneno yenu yawe na neema siku zote.” Zaidi ya kuwa mema au ya upole tu, maneno tunayozungumza yanapaswa kuchochewa na kujawa na neema ya Mungu kwa njia ya mvuto wa Roho Mtakatifu.

“Yakikolea munyu.” Kinyume na fasili ya ulimwengu wa hotuba iliyotiwa “chumvi”, maneno yetu yanapaswa kuwa yenye kufaa na kuvutia wale tunaozungumza nao.

“Mpate kujua jinsi iwapasavyo kumjibu kila mtu.” Roho Mtakatifu pekee ndiye anayeweza kutupa maneno yanayofaa kwa wakati unaofaa kwa kusudi linalofaa na kuandaa akili za wasikilizaji kwa ajili ya ujumbe ambao “tunapaswa” kushiriki (*hapa pia, dei inatumika—tazama ufafanuzi wa jana kuhusu Wakolosai 4:4*).

Fikiri kuhusu maneno yako, matendo yako na jinsi unavyoenenda mbele ya wengine. Unatuma ujumbe gani kuhusu imani yako na inachomaanisha kuwa Mkristo?

Jifunze Zaidi: "Kila mwanafamilia anapaswa kutambua kwamba ana wajibu binafsi kufanya sehemu yake katika kuongeza faraja, taratibu na ulinganifu wa familia. Mtu hapaswi kufanya kazi kinyume na mwingine. Wote wanapaswa kwa umoja kujihusisha na kazi nzuri ya kutiana moyo; wanapaswa kuonesha upole, ustahimilivu na uvumilivu; kuzungumza kwa sauti ya chini, tulivu, kuepuka machafuko; na kila mmoja akifanya kila awezalo kupunguza mizigo ya mama....

Kila mwanafamilia anapaswa kuelewa sehemu ile tu anayotarajiwa kutenda katika umoja na wengine. Wote, kuanzia mtoto mwenye umri wa miaka sita na kwenda juu, wanapaswa kuelewa kwamba inahitajika kwao kubeba sehemu yao ya mizigo ya maisha." —Ellen G. White, *Siri ya Ustawi wa Familia*, uk. 148.

"Ni lazima tumruhusu Kristo aingie ndani ya mioyo na nyumba zetu ikiwa tunataka kutembea nuruni. Nyumba inapaswa kufanywa yote neno linayomaanisha. Inapaswa kuwa mbingu kidogo duniani, mahali ambapo upendo hukuzwa badala ya kuzimwa kwa bidii. Furaha yetu inategemea huku kukuzwa kwa upendo, huruma na adabu ya kweli sisi kwa sisi. . . . Inatupasa kusahau nafsi, kila wakati tukitafuta fursa, hata katika mambo madogo, ili kuonesha shukrani kwa ajili ya fadhilu tulizopokea kutoka kwa wengine, na kutafuta fursa za kuwafurahisha wengine na kuwapunguzia huzuni na mizigo yao kwa matendo mema ya huruma na matendo madogo ya upendo. Uungwana huu wenyewe uangalifu, ambao, ukianzia katika familia zetu, huenea nje ya mduara wa familia, husaidia kutengeneza jumla ya furaha ya maisha; na kupuuzwa kwa mambo haya madogo kunaleta jumla ya uchungu na huzuni ya maisha." —Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, vol. 3, uk. 539, 540.

Maswali ya Kujadili:

1 Kwa wanandoa, ni kanuni zipi zimewasaidia katika uhusiano wenu? Mna ushauri gani kwa wale ambao hawajaingia katika ndoa, na jinsi wanavyopaswa kuijiandaa kukabili changamoto zinazoletwa na ndoa daima?

2 Wazazi wengi wenyewe upendo na wanaojali ambao waliwalea watoto wao katika nyumba nzuri za Kikristo mara nyingi hulazimika kushughulika na watoto wakubwa wanaokataa imani. Ni ushauri na faraja gani unaweza kuwapa? Ni nini kinachowezza kuwa bora kutosema kabisa?

3 Jadili zaidi shauri/himizo la 'kuenenda kwa hekima. Kinyume chake, ina maana gani kutembea katika "upumbavu" ikilinganishwa na hekima? Umejifunza nini kutokana na nyakati tofauti ambazo huenda umetembea katika moja au lingine?